

Saksbehandler: Liv Gøril Johannessen

Kommunedirektør/rådmann: Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
076/23	Formannskapet	12.06.2023
068/23	Kommunestyret	19.06.2023

Endring i selskapsavtalen for Haugaland brann og redning IKS

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Karmøy kommune godkjenner den reviderte selskapsavtalen for Haugaland brann og redning IKS, slik den er godkjent i møte representantskapet 15. mai 2023.

Formannskapet 12.06.2023:

Behandling:

Gaard (FRP) fremmet følgende utsettelsesforslag:

Ønsker en drøfting av Haugaland Brann IKS sitt utryknings-ansvar for søndre bydel i Haugesund og ev kompensasjon for den kostnaden.

Ønsker et oppsett over merkostnad Haugaland Brann IKS har medført i forhold til kommunalt brannvesen.

Gaard (FRP) trakk utsettelsesforslaget.

Gaard (FRP) ba om følgende utredelse til neste møte i kommunestyret:

Informasjon som ønskes belyst til kommunestyre: Hva er selskapets kapitalbehov kommende 3 år? Hvilket ansvar og økonomisk kostnad (utrykninger) vil belastes selskapet om Haugesund bygger stasjon i nordre bydel? Man ønsker en oppstilling av kostnader i forhold til vertskommunemodell vs IKS.

Thorheim (KL) foreslo at styreleder og daglig leder inviteres til kommunestyret for å orientere om selskapet.

Votering:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Spørsmålene svares ut så langt som mulig i forkant av neste møte i kommunestyret.

FSK- 076/23 Vedtak:

Karmøy kommune godkjenner den reviderte selskapsavtalen for Haugaland brann og redning IKS, slik den er godkjent i møte representantskapet 15. mai 2023.

Kommunestyret 19.06.2023:

Behandling:

Ny selskapsavtale Brann og redning IKS - Forslag om utsettelse, foreslått av Rune Midtun, Fremskrittspartiet

I slutten av 2022 var det et ønske om å øke låneramme i selskapsavtalen fra 20 millioner til 60 millioner da dette ville være nødvendig for å dekke drift og satsninger fremover i HBR IKS.

Nå skal ny selskapsavtale godkjennes, og lånerammen er på 20 millioner. Hvorfor er ikke lånerammen på 60 millioner nå? Er ikke behovet så stort lengre?

Det kommer frem av sakspapirer møteprotokoll representantskap at udekket underskudd 2022 på 6,3 millioner skal dekkes med låneopptak. Dette vil bringe gjelden over låneramme i selskapsavtale.

I tillegg dekkes 8.3 millioner av selskapets disposisjonsfond.

Ifølge økonomi plan så er det også planlagt å ta flere låneopptak hvert år for å dekke inn kosten for selskapet.

40% av deltagerne i brann IKS har trukket seg. I økonomi plan for 2023-2026 vedtatt på representantskaps møte 15 mars, så fraråder brannsjef store strukturelle endringer da organisasjonen mest sannsynlig ikke vil overleve dette. Brutto drift for 2022 var på 128 millioner, hvorav rundt 77 millioner er Karmøys ansvar. Dette er en uakseptabel stigning av kost fra 2016 hvor beløpet var 28 millioner.

Det er ingen indikasjon på at det skal bli billigere.

Det er også bekymringsverdig at det ikke foreligger ikke økonomisk oppsett for Haugesund og Suldal sin uttreden av brann og redning IKS.

Samtidig er oppsett for Etne sin uttreden gjort med bokførte verdier og ikke etter takst som kreves. Representantskapet har ikke ivaretatt HBR IKS sine verdier. Oppsett er heller ikke vedlagt saks papirer. For Suldal så er det heller ikke lagt frem oppsett av økonomi ved uttreden.

Videre bekymringer fremover er hva årlig kostnad vil bli for Karmøy kommune. Hvor mye skal det stige?

Det fremstår også noe uklart og usikkert om hva representantskapet kan endre og vedta.

Kan representantskapet endre selskapsavtalen i henhold til §8-2 og kan representantskapet i henhold til §7-1 bestemme hva lånerammen skal være uten at kommunestyret blandes inn?

Forslag til vedtak:

Saken utsettes til dokumentasjon for avregning utmeldte deltagere foreligger og en bekreftelse at HBR vil justere ned sin aktivitet i samsvar med ny størrelse av selskapet.

Midtun (FRP) fremmet følgende utsettelsesforslag:

Saken utsettes til dokumentasjon for avregning utmeldte deltagere foreligger og en bekreftelse at HBR vil justere ned sin aktivitet i samsvar med ny størrelse av selskapet.

Votering:

Innstillingen ble vedtatt mot 9 stemmer (7 FRP, 1 R, 1 UA).

KST- 068/23 Vedtak:

Karmøy kommune godkjenner den reviderte selskapsavtalen for Haugaland brann og redning IKS, slik den er godkjent i møte representantskapet 15. mai 2023.

Saksutredning

Sammendrag

Etter at Haugaland brann og redning IKS ble stiftet i 2017 har det skjedd endringer på eiersiden. Haugesund og Etne kommune har gått ut av avtalen og Suldal kommune trer ut med virkning fra 1. juni 2023. Saken gjelder oppdatering av selskapsavtalen, og har som formål å sikre at eierne sørger for nødvendige endringer slik at selskapsavtalen reflekterer dagens eiere. Det er i tillegg foreslått enkelte andre mindre endringer i forhold til gjeldende godkjent selskapsavtale.

Saks- og faktaopplysninger

Kommunedirektørene i de gjenværende eierkommunene har samarbeidet om utkast til en ny selskapsavtale. Det omforente forslaget til ny selskapsavtale er lagt frem for styret i Haugaland brann og redning for høring. Styret har i møte 30. mars 2023 foreslått å endre formålsparagrafen i avtalens § 1-3, i samsvar med lov om brann- og eksplosjonsvern. Representantskapet i selskapet behandlet utkastet til selskapsavtale i representantskapsmøte den 15. mai 2023.

Representantskapet var da enig i styrets endringsforslag, og hadde ellers ingen merknader.

Endringen i formålsparagrafen er inntatt i forslaget til ny selskapsavtale som nå legges frem for behandling i de respektive kommunestyre.

Tidligere endringer i avtalen

Etter at opprinnelig selskapsavtale ble godkjent i de respektive kommunestyre i forbindelse med etableringen av Haugaland brann og redning IKS, er det i de respektive kommunestyrene kun vedtatt endring i selskapsavtalen § 7-3, som gjelder de regnskapsmessige prinsipper. I opprinnelig selskapsavtale var det lagt til grunn at regnskapet skulle føres etter regnskapslovens prinsipper. Dette ble endret til at regnskapet skulle føres etter kommunale regnskapsprinsipper. For Karmøy kommune sitt vedkommende ble denne endringen vedtatt i møte i kommunestyret 17. desember 2018. I tillegg har representantskapet benyttet sin kompetanse til å endre selskapsavtalens § 3-2 første avsnitt og § 4-2 strekpunkt 7. Selskapsavtalen § 3-2 første avsnitt gjelder endring fra personlige varamenn til numeriske varamedlemmer i styret. Denne endringen ble besluttet i representantskapsmøte den 23. april 2021. Endringen i selskapsavtalens § 4-2 strekpunkt 7 gjelder endring i representantskapets myndighet til å fastsette godtgjørelse til egen leder, styrets leder, samt begge organers medlemmer, til kun å gjelde godtgjørelse til leder, nestleder og medlemmer av styret. Denne endringen ble besluttet i representantskapsmøte 18. desember 2017. Bortsett fra disse endringene, er det den opprinnelige selskapsavtalen som er gjeldende.

Opprinnelig selskapsavtale ligger vedlagt som bilag 1, og forslag til ny selskapsavtale som bilag 2. Protokoll fra representantskapets møte den 15. mai 2023 er vedlagt som bilag 3.

Foreslåtte endringer fra opprinnelig avtale til ny selskapsavtale fra 1. juni 2023

Kapittel 1 Alminnelige bestemmelser

§ 1-1 Navn og deltakere

Bestemmelsen er korrigert i forhold til de kommuner som har trådt ut av selskapsavtalen.

Opplistingen i ny selskapsavtale § 1-1 viser eierne per 1. juni 2023.

Kapittel 2 Kostnadsfordeling

§ 2-1 Innskuddsplikt for deltakerne

Kapitalinnskudd/tingsinnskudd

Verdien av kapitalinnskuddet/tingsinnskuddet er oppdatert på bakgrunn av etterfølgende innskudd. I tillegg er selskapskapitalen redusert fra opprinnelige kr 5 000 000,- til 3 019 500,-, dette som følge av uttreden fra Haugesund, Etne og Suldal.

§ 2-2 Eierandel og ansvarsfordeling

Eierandelen og ansvarsfordelingen er i ny selskapsavtale oppdatert i samsvar med folketallet per 1. januar 2023.

§ 2-3 Årlig driftstilskudd.

Opprinnelig avtale tar utgangspunkt i at utgiftene for de 4 første driftsårene fordeles etter en kostnadsmodell / harmoniseringsmodell, beregnet ut fra folketallet og dagens kostnadsbilde for den enkelte deltakerkommune, og at driftstilskuddet heretter beregnes ut fra folketallet.

Harmoniseringsmodellen er i dette forslaget foreslått videreført som i dag. Begrunnelsen for dette er at modellen gir en riktigere fordeling av utgifter enn en modell utelukkende basert på folketall i den enkelte kommune.

Det er videre lagt til grunn at justering av folketallsutvikling og at evaluering av modellen bør foretas ved behov. Setningen om evaluering hvert fjerde år er derfor tatt ut.

Opprinnelig selskapsavtale regulerte ansvaret for kostnader knyttet til manglende lovfestet kompetanse på etableringstidspunktet. Dette er ikke et relevant tema nå, og det er enighet blant administrasjonen i eierkommunene at dette avsnittet tas ut i ny selskapsavtale.

Det er imidlertid gjort en tilføyelse knyttet til selvkostområdet. Her er det presisert at «Drifts- og investeringsutgifter/-inntekter innen selvkostområdet for feiing og tilsyn skal beregnes særskilt og ikke være en del av totalbudsjettet som fordelingsnøkkelen bygger på».

§ 2-5 Eierskap og drift av brannstasjonene

Etter møte med Haugaland Brann og redning IKS er det enighet om at det er overflødig at § 2-5 og § 2-6 er med i avtalen. Nevnte bestemmelser utgår derfor i ny selskapsavtale.

Kapittel 3. Organisasjon

§ 3-1 Representantskapet

Som følge av at Haugesund, Etne og Suldal er ute av selskapsavtalen, er representantskapets medlemmer redusert fra 9 medlemmer i opprinnelig avtale til 6 medlemmer i ny selskapsavtale.

Hver representant har en stemme, og prinsippet om at man stemmer ut fra eierandel er videreført i ny selskapsavtale.

Det er tilføyd i ny selskapsavtale at ved stemmelikhet har representantskapets leder dobbeltstemme. Dette er i tråd med IKS loven § 9, hvor det fremgår at ved stemmelikhet er møtelederens stemme avgjørende. Presiseringen er formelt sett unødvendig, men er med på å klargjøre forholdet.

Det fremgår av opprinnelig avtale at «For avgjørelser truffet av brann- og redningssjefen er styret selskapets klageinstans», jf. § 3-1 siste avsnitt. Bestemmelsen gjelder forvaltningsmessige vedtak som blir gjort av selskapet. I forslag til ny selskapsavtale er dette endret til at det er et eget klageorgan som skal behandle denne type saker. Dette klageorganet blir felles for alle deltakerkommunene.

§ 3-2 Styret

I opprinnelig selskapsavtale skal styret ha 8 medlemmer med personlige varamedlemmer. Representantskapet har i møte 23. april 2021 vedtatt at det for medlem valgt av deltakerkommunene oppnevnes varamedlemmer i numerisk rekkefølge, hvor varamedlem nummer 1 har oppmøterett, jf. vedlagt revisjonsliste. Endringen ligger innenfor representantskapets kompetanseområde. Endringen foreslås videreført i nytt forslag til avtale, og begrunnes med at varamedlemmer gjennom oppmøterett får større innsikt i selskapet.

§ 3-4 Selskapets representasjon

Følgende fremgår av IKS loven § 16: «Styret representerer selskapet utad og tegner dets firma. Styret kan gi styremedlem eller daglig leder rett til å tegne selskapets firma og bestemme at de som har slik rett, må utøve den i fellesskap. Daglig leder representerer selskapet utad i saker som faller inn under dennes myndighet etter § 14».

Styret har i møte 22. januar 2019 besluttet at daglig leder og styrets leder har signaturrett hver for seg. I ny selskapsavtale foreslås begrensinger i signaturrekten, slik at daglig leder og styrets leder/styremedlem har signaturrett i fellesskap. Selskapsavtalen er endret for å presisere dette.

Kapittel 4 Representantskapet

§ 4-1 Representantskapets møter

Det følger av opprinnelig selskapsavtale at representantskapet skal ha minst to møter per år – ett for behandling av økonomiplan med årsbudsjett og ett for behandling av årsregnskap og årsberetning. Det presiseres i ny selskapsavtale at representantskapet ellers kan møtes ved behov for behandling av nærmere angitte saker.

Det fremgår av opprinnelig avtale at representantskapet avgjør sine vedtak med vanlig flertall iht. «eierandelen av de stemmene som er avgitt». I ny avtale er ordlyden endret til at representantskapet avgjør sine vedtak med vanlig flertall etter «stemmeandelen av de stemmene som er avgitt». Hver representant har en stemme, og endringen fra eierandel til stemmeandel er uten betydning. Prinsippet om at man stemmer ut fra eierandeler er videreført i ny selskapsavtale. Begrepsbruken i ny avtale er for øvrig i tråd med IKS loven § 9.

Bestemmelse om vedtak om ny brannordning med krav om to tredjedels flertall er tatt ut i ny avtale. Begrepet brannordning er nå endret til begrepet branndokumentasjon. Det følger av § 4-2 at det for vedtak av brannordning kun kreves vanlig flertall.

§ 4-2 Representantskapets myndighet

Bestemmelsen er omformulert ved at begrepet brannordning er byttet ut med branndokumentasjon. Det er presisert at representantskapet skal dokumentere at kommunens plikter etter brann- og eksplosjonsvernloven er oppfylt, og at dette avgjøres ved vanlig flertall.

I opprinnelig avtale var det vedtatt at representantskapet skulle fastsette godtgjørelse til egen leder og styrets leder, samt begge organers medlemmer. Representantskapet vedtok i møte 18.desember 2017 å endre avtalen til at godtgjørelse fastsettes til «styrets leder og nestleder samt medlemmer». Dette er forhold som ligger under representantskapets kompetanseområde, og endringen foreslås videreført i ny avtale.

Kapittel 5 Styret

Setningen under § 5-1 tredje avsnitt er i ny avtale endret fra «Ved stemmelikhet gjør møteleders stemme utslaget» til «Ved stemmelikhet har styrets leder dobbeltstemme».

Kapittel 9 Uttreden, utelukkelse, avvikling og utvidelse

Oppsigelsesfristen i opprinnelig avtale er i strid med IKS loven, og er i ny selskapsavtale endret til 1 år. Oppsigelsesfristen er nå i samsvar med IKS loven § 30, jf. Ot.prp. nr. 53 (1997-1998).

Kapittel 11 Øvrige bestemmelser.

§ 11-1 Ikrafttredelse

Ny selskapsavtale trer i kraft fra 1.6.2023.

Representantskapets kompetanse til endring av selskapsavtalen

Endringer til selskapsavtalen skal i utgangspunktet vedtas av kommunestyret. IKS loven § 4 åpner imidlertid opp for at representantskapet kan vedta enkelte endringer med minst to tredels flertall, med mindre det er avtalt at slike endringer skal vedtas av kommunestyret.

Kommunestyret skal etter IKS loven § 4 vedta følgende endringer:

1. Selskapets foretaksnavn
2. angivelse av deltakerne
3. selskapets formål
4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor
5. antall styremedlemmer
6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet
7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen
8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner
9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen

Det er i opprinnelig selskapsavtale ikke avtalt begrensninger i representantskapets kompetanse, og en ser ingen grunn til å endre på dette i forslag til ny selskapsavtale.

Vurdering

Foreliggende utkast til ny selskapsavtale og som er godkjent i representantskapet 15. mai 2023, er i hovedsak en videreføring av prinsippene i den opprinnelige selskapsavtalen, og korrigert for eiersituasjonen pr. 1. juni 2023. De øvrige endringer er alle av mindre betydning. Det foreslåtte utkastet til ny selskapsavtale fremstår som et hensiktsmessig styringsdokument for den videre driften selskapet.

Interkommunale selskaper reguleres av LOV-1999-01-29-6 om interkommunale selskaper. Det følger av lovens § 4 at det skal opprettes en skriftlig selskapsavtale. Forslag til ny selskapsavtale oppfyller de formelle kravene til selskapsavtale, slik dette er bestemt i ovennevnte paragraf.

Kommunedirektørens konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at det fattes vedtak i samsvar med ovenstående forslag.

Vedlegg:

Opprinnelig selskapsavtale

Revidert selskapsavtale 29.3.2023

Protokoll fra møte i representantskapet 15.5.2023